

Beste Toetsingscommissie vangnet Participatiewet/Geachte heer Wöhler

Bij de toetsing van onze aanvraag vangnetregeling 2019 heeft u geconstateerd dat wij 2 vragen onvoldoende beantwoord hebben. Middels deze toelichting hopen wij de vragen alsnog beantwoord te hebben.

Ten eerste is in het aanvraagformulier, dat uw gemeente heeft ingestuurd, het onderdeel 'analyse van de oorzaken van het tekort' onvoldoende benoemd. De toetsingscommissie kan daarom niet vaststellen wat de analyse is van de oorzaken van het tekort. Het is niet mogelijk om aan de hand van deze analyse vast te stellen wat de oorzaken zijn die specifiek voor de gemeente Dordrecht zijn, zoals specifieke kenmerken van de arbeidsmarktsituatie dan wel voor de voor gemeente specifieke kenmerken van het bestand van uitkeringsgerechtigden. Het is in dat geval onmogelijk om inzicht te krijgen welke maatregelen noodzakelijk zijn om het tekort verder te reduceren. Op deze wijze is het voor de gemeenteraad niet mogelijk om vast te stellen dat hij voldoende inzicht heeft gekregen in oorzaken van het tekort en de maatregelen die nodig zijn om het tekort verder te reduceren.

Antwoord:

Het is lastig aan te geven wat de specifieke kenmerken zijn waardoor de Drechtsteden (Alblasserdam en Dordrecht in het bijzonder) afwijken van de landelijke norm waardoor het tekort op de BUIG ontstaat. Algemeen kan gesteld worden dat in de Drechtsteden relatief veel ouderen, alleenstaanden, eenoudergezinnen en bepaald groepen allochtonen/statushouders zijn. Daarnaast is het opleidingsniveau lager dan het landelijke gemiddelde. De Drechtsteden hebben diverse keren externe bureaus als Berenschot en APE onderzoek laten doen naar deze verschillen en het effect op de BUIG. Op sommige punten is ook statistisch aantoonbaar dat de verschillen niet verklaart kunnen worden door de aanpak van de Drechtsteden om de bijstand te reduceren, deze aanpak blijkt volgens alle benchmarks, relatief succesvol. Voor een deel worden deze tekorten verklaard door fouten in het verdeelmodel BUIG. 2 factoren zijn inmiddels ook formeel erkend en bekend. De Drechtsteden doen relatief veel <landelijk koploper> aan bemiddeling van de zwakste groepen mbv Loonkostensubsidie (LKS), waarvan de vergoeding onjuist over alle gemeenten wordt verdeeld, en Dordrecht is één van de centrumgemeenten waarvan al jaren bekend is dat deze factor niet goed is verwerkt in het verdeelmodel en waarvan de hoogste rechter (Raad van beroep) inmiddels heeft vastgesteld dat hiervoor compensatie zou moeten worden gegeven. Door deze 2 fouten in het verdeelmodel aan te passen zou (een groot deel van) het tekort kunnen worden opgelost. Hiervoor loopt een juridische procedure en vindt op diverse plaatsen door de Drechtsteden overleg plaats met het ministerie van SZW en het kabinet. Tav de LKS is inmiddels toegezegd dat deze verdeling aangepast gaat worden. Uiteraard heeft dit voor 2019 heeft effect meer.

Naast maatregelen om het verdeelmodel aangepast te krijgen, waardoor de inkomsten worden verhoogt, blijven de Drechtsteden zich onverminderd inzetten om het aantal mensen in de bijstand te verminderen. Dit gebeurt door één sociale dienst voor alle inwoners, met accenten voor specifieke groepen, van de Drechtsteden en dus zijn de maatregelen voor inwoners van Alblasserdam en Dordrecht vergelijkbaar. In het kader van de BUIG vergelijken wij ons voortdurend met andere gemeenten. Ons bestand daalt sinds het voorjaar van 2017 (als eerste regio). De uitdaging van werk en inkomen van 2019 was om zo veel mogelijk inwoners te laten profiteren van de aantrekkelijke

arbeidsmarkt en tegelijk ook het aanpakken van de mismatch op de arbeidsmarkt. Het bijstandbestand is gedaald met 3,3%. De daling van het aantal bijstandsuitkeringen is groter dan begin 2019 werd verwacht. De prognose bedroeg toen nog een daling van 2,7%. Wij hebben daarom direct contact met gemeenten die ook goed presteren (Walcheren en Den Bosch). We onderhouden contact met hen om elkaar te blijven inspireren. De werkervaringsweg als instrument is een belangrijke leer die we van de regio Walcheren hebben overgenomen.

De vergelijking met andere gemeenten gebeurt ook middels de Divosa benchmark. Hier wordt een vergelijk gemaakt met grote gemeenten en vergelijkbare gemeenten. Daaruit blijkt onder meer dat ons bestand relatief veel ouderen en alleenstaande ouders telt. Om die reden is gestart met een intensievere aanpak op 50+ ers. Ook zijn er projecten gestart voor het aan het werk brengen van alleenstaande ouders, zoals de integrale aanpak stress sensitieve dienstverlening en een intensieve aanpak van alleenstaande moeders. Ook werd in onze organisatie vooral gestuurd op volledige uitstroom uit de uitkering. Daardoor werd minder aandacht besteed aan doelgroepen die slechts parttime kunnen uitstromen. Door de intensiveringen op 50+ers en alleenstaande ouders zal er meer parttime uitstroom zijn. Uit de Divosa benchmark bleek dat de handhaving in vergelijking tot andere gemeenten vrij effectief is. Toch is in onze regio besloten ook handhaving te intensiveren. Daarnaast zijn er extra middelen ingezet om statushouders zo snel mogelijk op te vangen en te integreren in de samenleving en te bemiddelen naar werk.

Uiteraard gebruiken we ook de vergelijking met de andere 6 gemeenten binnen de Drechtsteden. Zo is het ook mogelijk om van goede lokale ervaringen te leren. Voorbeelden zijn het vergroten van de kansen voor onze doelgroepen bij de aanbesteding van openbaar groenwerkzaamheden of de inrichting van leerwerkbedrijven.

In oktober 2019 is de Brede Visie Sociaal Domein vastgesteld. De integrale visie is tot stand gekomen door een brede afstemming met partners, cliëntvertegenwoordigers, bewoners, vakbonden, zorgorganisaties en werkgevers, maar ook door de ervaringen van de afgelopen jaren te evalueren en literatuurstudie. Hieruit blijkt dat we meer moeten investeren in ontwikkelen van de doelgroep. We hebben geanalyseerd wat nog meer nodig is om inwoners met een bijstandsuitkering een volwaardig en zelfstandig bestaan te bieden. Het vinden van betaald werk blijft het hoogst haalbare doel. We constateerden dat veel inwoners over te weinig arbeidsmarktwaarde beschikken om direct bemiddeld te worden naar werk. Daarom zet de Drechtsteden in op ontwikkelingstrajecten naar werk. Daarbij gaat het niet alleen om opleiden, maar het gaat ook om het creëren van stabiliteit, werknemersvaardigheden en inzicht in financiën. Dit doen we onder meer in samenwerking met de WSW-instelling Drechtwerk door een werkervaringsweg (Perspct) in te richten. Directe plaatsing op de werkvloer wordt lastiger omdat de afstand van de doelgroep tot de arbeidsmarkt te groot is. Daarom wordt met een intensief traject in Perspct werkervaring opgedaan en trainingen gevolgd om werkfit te worden. Daarop aansluitend werken we met werkgevers aan leerlijnen om uitkeringsgerechtigden on the job op te leiden voor een functie. Zo zijn de leerlijnen Zorg en Vervoer opgericht waarbij inwoners inmiddels al zijn uitgestroomd naar een betaalde baan. Daarnaast zetten we meer in op een integrale aanpak waardoor toch uitstroom kan worden bereikt (bijvoorbeeld verplichte aanpak van schulden voor bijstandsklanten).

Ten tweede is in het aanvraagformulier het onderdeel 'externe maatregelen' onvoldoende benoemd. Uw gemeente heeft weliswaar externe partijen benoemd, maar heeft daarbij niet aangegeven welk inzicht of welk advies deze externe

Externe consultatie benoemd, maar niet volledig beschreven tot welke externe maatregel deze heeft geleid

a) Wie is de externe partij of externe bron geweest?

- b) Welke inzicht is door die externe partij of externe bron gekregen, dat geleid heeft tot de externe maatregel?
c) Welke externe maatregel is getroffen naar aanleiding van de conclusie(s) uit deze consultatie?

Aanvullend Antwoord :

In oktober 2019 is de Brede Visie sociaal domein tot stand gekomen. De integrale visie is tot stand gekomen door een brede afstemming met partners, cliëntvertegenwoordigers, bewoners, vakbonden, zorgorganisaties en werkgevers, maar ook door de ervaringen van de afgelopen jaren te evalueren en literatuurstudie.

Zoals hierboven geformuleerd vergelijken wij ons met andere gemeenten door middel van benchmarks. Zo vergelijken wij ons in de Divosa=benchmark en benchmarks van Berenschot. We hebben onderzoeksbureau APE ingeschakeld om te analyseren waaruit onze financiële tekorten blijken. Ook deze analyses waren input voor de intensivering op bepaalde doelgroepen (zie hierboven).

We laten ons inspireren door de Programmaraad, VNG, Stimulansz (Platform Participatie en werk) en Divosa. Hierdoor kunnen we ook projecten vergelijken met vergelijkbare projecten in andere regio's. Dat is bijvoorbeeld bij onze aanpak om GGZ-ers aan het werk te krijgen (Werk als beste zorg) en de max-WW aanpak. Door te vergelijken verbeteren we deze aanpakken. Inmiddels staan we bij deze projecten bekend als landelijke 'good practice'. Uit de rapportage over de uitvoering Banenafpraak van het UWV blijkt dat de Drechtsteden tot de landelijke top behoort als het gaat over het matchen van de doelgroep.

Ook op diverse bestuurlijke niveaus wordt kennis en ervaring gedeeld en worden inzichten opgedaan om de eigen uitvoering te verbeteren. Regionaal portefeuillehouder Peter Heijkoop (gemeente Dordrecht) is commissievoorzitter Participatie, Schulden en Integratie (PSI) van de VNG. Vanuit die positie delen we onder meer kennis met de G4 en ander vooruitstrevende regio's. David van Maanen (directeur Sociale Dienst Drechtsteden) is bestuurslid van Divosa. Vanuit die positie gebruiken we de mogelijkheden om kennis op te doen bij andere gemeenten.

Ambtelijk zijn we sterk betrokken bij het Breed Offensief van Staatssecretaris van Ark. Wij zetten ons in bij onder meer de Werkkamer (technische werkgroep forfaitaire loonkostensubsidie) en de expertgroep verantwoordelijk voor de modelverordening (in samenwerking met VNG en Divosa). Dit moet leiden tot passende maatregelen waardoor wij ons beleid nog beter uit kunnen voeren.

Uiteraard gebruiken we ook de vergelijking met gemeenten binnen de Drechtsteden. Zoals u weet bestaan de Drechtsteden uit 7 gemeenten die 1 gezamenlijke sociale dienst hebben gevormd. Zo is het ook mogelijk om van goede lokale ervaringen te leren. Voorbeelden zijn het vergroten van de kansen voor onze doelgroepen bij de aanbesteding van openbaar groenwerkzaamheden of de inrichting van leerwerkbedrijven.

In het kader van de BUIG vergelijken wij ons ook met andere gemeenten. Ons bestand daalt sinds het voorjaar van 2017 (als eerste regio). Ook nu (2019) dalen wij nog verder, waarbij veel andere gemeente alweer een stijgende lijn laten zien. Wij hebben daarom ook contact met gemeenten die ook goed presteren (Walcheren en Den Bosch). We onderhouden contact met hen om elkaar te blijven inspireren. De werkervaringsweg is een belangrijke leer die we van Walcheren hebben overgenomen. Deze samenwerking gaat inmiddels zo ver dat initiatiefnemers van vernieuwingen in die gemeenten ook binnen de Drechtsteden werkzaamheden uitvoeren.

Met vriendelijke groeten,

Sociale Dienst Drechtsteden
Namens de gemeente Dordrecht en Alblaserdam.